בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ

דַּרְכֵי אִישׁ

גִּלָּיוֹן שְׁבוּעִי מִמִּשְׁנָתוֹ הַטְּהוֹרָה שֶׁל כ"ק מו"ר
הָרַהַ"צ **רַבִּי יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לֶעזְער** שְׁלִיטָ"א
יוֹצֵא לָאוֹר עַל יְדֵי חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב, יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב – עִיר הַשִּׂמְחָה

גִּלָּיוֹן קל"ט | פָּרָשַׁת בֹּא תשפ"ד

בִּרְכַּת הַמָּזוֹן

גְּדֶל מַעֲלָתָהּ וְסִגֻּלֹתֶיהָ הַנִּפְלָאוֹת

* * *

פַּעַם זָכִינוּ לִשְׁמֹעַ מִפִּי מו"ר שְׁלִיטָ"א שִׂיחָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מִמַּעֲלַת 'בִּרְכַּת הַמָּזוֹן' וּסְגֻלוֹתֶיהָ הַנִּפְלָאוֹת, עָנָה וְאָמַר: רֵאשִׁית אָדָם צָרִיךְ לִזְכֹּר, שֶׁבִּרְכַּת הַמָּזוֹן הִיא מִצְוַת עֲשֵׂה מִדְּאוֹרַיְתָא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ח, י): **"וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ"**; וַחֲבָל מְאֹד לָאָדָם שֶׁיְּפַסְפֵּס יוֹם שֶׁלֹּא יְקַיֵּם בּוֹ אֶת הַמִּצְוָה הַנִּפְלָאָה הַזֹּאת.

יֵשׁ אֲנָשִׁים שֶׁאֵינָם נִזְהָרִים לֶאֱכֹל פַּת בְּכָל יוֹם, וְנִמְנָעִים מִזֶּה בְּכָל מִינֵי תֵּרוּצִים שׁוֹנִים - "אֵין לִי זְמַן לָזֶה" וְכוּ', וּבִמְקוֹם זֶה אוֹכְלִים דְּבַר מַאֲכָל מִמִּינֵי מְזוֹנוֹת, וְכָל זֶה מֵחֲמַת שֶׁאֵינָם יוֹדְעִים גְּדֶל יְקָרַת מִצְוַת בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, כַּמָּה הִיא גְּדוֹלָה וַחֲשׁוּבָה.

[כָּאן הֵעִיר מו"ר שְׁלִיטָ"א: יֵשׁ הַנִּמְנָע מֵאֲכִילַת לֶחֶם בְּטַעֲנַת "אֲנִי עוֹשֶׂה דִּיאֶטָה"... אֲבָל לְמַעֲשֶׂה, אַתָּה אוֹכֵל אֶת הַכֹּל - רַק לֹא לֶחֶם... וַאֲפִלּוּ אִם אַתָּה עוֹשֶׂה דִּיאֶטָה, כַּמָּה כְּבָר יַשְׁמִין אוֹתְךָ כְּזַיִת שֶׁל לֶחֶם?!... תִּקַּח לֶחֶם מֵחִטָּה מְלֵאָה - וּתְקַיֵּם אֶת זֶה! לֹא חָסֵר הַיּוֹם כָּל מִינֵי לְחָמִים בְּרִיאִים וְטוֹבִים, לֹא מַשְׁמִינִים בְּגַשְׁמִיּוּת, אֲבָל מַשְׁמִינִים אוֹתְךָ עִם מִצְוַת עֲשֵׂה מִדְּאוֹרַיְתָא - שֶׁזָּכִיתָ לְקַיֵּם מִצְוַת בִּרְכַּת הַמָּזוֹן!].

רַבֵּנוּ זַ"ל אוֹמֵר (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אֲכִילָה, חֵלֶק שֵׁנִי, סְעִיף ג): **"עַל יְדֵי בִּרְכַּת הַמָּזוֹן נִתְוַדַּע ה' יִתְבָּרַךְ בָּעוֹלָם"**; הִנֵּה אַתָּה בְּתוֹךְ הַבַּיִת, וְאַתָּה מְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן מִתּוֹךְ סִדּוּר, וּבָזֶה אַתָּה גּוֹרֵם שֶׁיִּתְוַדַּע הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּעוֹלָם... אֵיזוֹ זְכוּת הִיא לְפָרְסֵם גִּלּוּי אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בָּעוֹלָם! וְכָל זֶה עַל יְדֵי בִּרְכַּת הַמָּזוֹן שֶׁבֵּרַכְתָּ...

וְאָמַר מו"ר שְׁלִיטָ"א, שֶׁאָנוּ מוֹצְאִים בְּתוֹךְ נֻסָּח בִּרְכַּת הַמָּזוֹן דָּבָר נִפְלָא הַמּוּבָן רַק לְפִי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ אֵלּוּ - שֶׁעַל יְדֵי בִּרְכַּת הַמָּזוֹן נִתְוַדַּע הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּעוֹלָם, כִּי בַּבְּרָכָה הַשְּׁנִיָּה אוֹמְרִים: **"וְעַל הַכֹּל ה' אֱלֹקֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אוֹתָךְ, יִתְבָּרַךְ שִׁמְךָ בְּפִי כָּל חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד"** - אֲנַחְנוּ מְבָרְכִים אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: שֶׁהַשֵּׁם שֶׁלְּךָ יִתְבָּרַךְ "בְּפִי כָּל חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד" - לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ; וְזֶה מַמָּשׁ דִּבְרֵי רַבֵּנוּ הַנַּ"ל בְּסֵפֶר הַמִּדּוֹת, שֶׁעַל יְדֵי בִּרְכַּת הַמָּזוֹן נִתְוַדַּע הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּעוֹלָם, וּמַמְשִׁיכִים לוֹמַר שָׁם: **"כַּכָּתוּב וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ"**.

וְלִכְאוֹרָה לֹא מוּבָן: אֵיךְ מִתְחַבֵּר עִנְיָן הַפְּסוּק שֶׁמְּבִיאִים לְמָה שֶׁאוֹמְרִים קֹדֶם לָכֵן? מְבָרְכִים

אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא "**יִתְבָּרַךְ שִׁמְךָ בְּפִי כָּל חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד**", וּמַמְשִׁיכִים לוֹמַר: "**כַּכָּתוּב וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ**" - דְּהַיְנוּ, אָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ, עַכְשָׁו תְּבָרֵךְ אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אֲבָל אֵיךְ זֶה קָשׁוּר לְמַה שֶּׁאוֹמְרִים לִפְנֵי כֵן "**יִתְבָּרַךְ שִׁמְךָ בְּפִי כָּל חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד**"?

אָכֵן, יֶשְׁנוֹ קֶשֶׁר בֵּינֵיהֶם, כִּי שְׁנֵיהֶם מְדַבְּרִים מֵעִנְיָן שֶׁל 'בְּרָכָה', שֶׁעַתָּה אָנוּ מְבָרְכִים אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אֵיךְ? כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּפָּסוּק שֶׁצְּרִיכִים לְבָרֵךְ אַחַר הָאֲכִילָה, אֲבָל הַתְּמִיהָה הִיא: מָה הַקֶּשֶׁר לְמַה שֶּׁאוֹמְרִים "**יִתְבָּרַךְ שִׁמְךָ בְּפִי כָּל חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד**" - שֶׁפֶּה מְדַבֵּר עַל שֶׁתְּהֵא בְּרָכָה "**בְּפִי כָּל חַי**" חוּץ מֵהָאָדָם עַצְמוֹ?

עַל פִּי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ בָּזֶה - מוּבָן מְאֹד, כִּי רַבֵּנוּ אוֹמֵר: "**עַל יְדֵי בִּרְכַּת הַמָּזוֹן נִתְוַדַּע ה' יִתְבָּרַךְ בָּעוֹלָם**"; וְזֶה בְּדִיּוּק מַה שֶּׁאוֹמְרִים בִּבְרָכָה זוֹ: "**וְעַל הַכֹּל ה' אֱלֹקֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אוֹתָךְ, יִתְבָּרַךְ שִׁמְךָ בְּפִי כָּל חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד, כַּכָּתוּב: וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ**", וְעַל יְדֵי בִּרְכַּת הַמָּזוֹן זוֹ - יִתְוַדַּע הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּכָל הָעוֹלָם, וְאָכֵן יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ "**בְּפִי כָּל חַי תָּמִיד**"...

וְאָמַר מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א: **מוֹהֲרָא"שׁ הַקָּדוֹשׁ הָיָה תָּמִיד חוֹזֵר וּמְעוֹרֵר שֶׁאֲמִירַת בִּרְכַּת הַמָּזוֹן צְרִיכָה לִהְיוֹת מִתּוֹךְ סִדּוּר דַּיְקָא; לֹא בְּעַל-פֶּה!** וְהָיָה מוֹהֲרָא"שׁ רָגִיל לוֹמַר, שֶׁזּוֹ סְגֻלָּה בְּדוּקָה וּמְנוּסָּה לַעֲשִׁירוּת; מוֹהֲרָא"שׁ הָיָה תָּמִיד אוֹמֵר: "**מַה שֶּׁזָּכִיתִי לִהְיוֹת עָשִׁיר, כִּי הִקְפַּדְתִּי עַל זֶה מְאֹד מְאֹד**", וְאָכֵן מוֹהֲרָא"שׁ הִקְפִּיד עַל זֶה מְאֹד מְאֹד, מַמָּשׁ בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ!

וְסִפֵּר מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א: פַּעַם הָיִיתִי עִם מוֹהֲרָא"שׁ בִּסְעֻדַּת 'שֶׁבַע בְּרָכוֹת', וְכִבְּדוּ אֶת מוֹהֲרָא"שׁ לְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן (הֵינוּ בִּרְכַּת הַזִּמּוּן), וּמוֹהֲרָא"שׁ בִּקֵּשׁ סִדּוּר, אַךְ לֹא הָיָה בְּכָל הַמָּקוֹם אֵיזֶה סִדּוּר אוֹ 'בִּרְכּוֹן'... מוֹהֲרָא"שׁ לֹא רָצָה לְהַתְחִיל אֶת הַבְּרָכָה - עַד שֶׁיָּבִיאוּ סִדּוּר! וַאֲפִלּוּ שֶׁהָיָה קָצָת בְּזִיּוֹנוֹת, כִּי הָיוּ כַּמָּה שֶׁאָמְרוּ "אַתֶּם לֹא יוֹדְעִים לְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן בְּעַל-פֶּה?!"... אֲבָל **מוֹהֲרָא"שׁ בְּשֶׁלּוֹ, אֵינוֹ מַתְחִיל לְלֹא סִדּוּר!**

אַחַר שֶׁחִפְּשׂוּ וְלֹא מָצְאוּ, וְיָדַעְתִּי הֵיטֵב שֶׁמּוֹהֲרָא"שׁ לֹא יַתְחִיל לְלֹא סִדּוּר... מִיָּד הָלַכְתִּי לְאֵיזֶה בֵּית מִדְרַשׁ סָמוּךְ, וְהִגִּיעַ לְמוֹהֲרָא"שׁ הַסִּדּוּר...

רוֹאִים מִזֶּה מַהִי הַחֲשִׁיבוּת שֶׁל אֲמִירַת בִּרְכַּת הַמָּזוֹן מִתּוֹךְ הַכְּתָב, אֵיךְ שֶׁמּוֹהֲרָא"שׁ הִתְעַקֵּשׁ עַל כָּךְ, וַאֲפִלּוּ שֶׁהָיוּ בִּזְיוֹנוֹת וְכוּ' - לֹא הִתְיַחֵס לְכָל זֶה כְּלָל! [וְאָמַר מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א, שֶׁיֶּשְׁנָם עוֹד הַרְבֵּה סְפוּרִים בְּעִנְיַן זֶה, אֲבָל הַכְּלָל הָעוֹלֶה הוּא חֲשִׁיבוּת הָעִנְיָן - לְבָרֵךְ מִתּוֹךְ הַכְּתָב!].

וְאָמַר מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א, שֶׁכַּמָּה פְּעָמִים אָמַר מוֹהֲרָא"שׁ: "**בִּרְכַּת הַמָּזוֹן לוֹקַחַת לִי יוֹתֵר זְמַן מִזְּמַן הַסְּעֻדָּה שֶׁאָכַלְתִּי**"... כִּי הָיָה זָרִיז גָּדוֹל - כַּיָּדוּעַ, אַךְ כְּשֶׁהִגִּיעַ לְבִרְכַּת הַמָּזוֹן - בֵּרְכָהּ מִתּוֹךְ הַכְּתָב וּבִמְתִינוּת. [וְגִלָּה מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א, אֲשֶׁר אַרְבַּעַת הַבְּרָכוֹת שֶׁיֵּשׁ בִּבְרִכַּת הַמָּזוֹן הֵן כְּנֶגֶד ד' עוֹלָמוֹת - שֶׁהֵן סוֹד ד' הַשֵּׁמוֹת, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי מוֹהֲרָא"שׁ הַקָּדוֹשׁ בְּ"שְׁפַת הַנַּחַל" עַל תּוֹרָה ב' בְּלִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א', קָחֵהוּ מִשָּׁם].

וְעַתָּה נִתְבּוֹנֵן: וְכִי אָדָם יָכוֹל לְפַסְפֵּס כָּזֹאת מִצָּוָה בְּטַעֲנָה שֶׁל "אֵין לִי זְמַן"?! הֲרֵי לָאֵל יֵשׁ לְךָ זְמַן... וְאַל תֹּאמַר "אֲנִי מְמַהֵר", אֶלָּא תְּמַהֵר קָצָת אֶת הָאֹכֶל, וּתְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן... **תִּתְבּוֹנֵן כַּמָּה הַבְּרָכָה הַזּוֹ מְסֻגֶּלֶת, הֵן בִּרְוָחֲנִיּוּת וְהֵן בְּגַשְׁמִיּוּת! אַשְׁרֵי הַנִּזְהָר בָּהּ כָּרָאוּי בְּכָל יוֹם וָיוֹם!**

***